

EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
 2016
 SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

Lasīšana un valodas sistēmas izpratne

Izlasi tekstus (tekstu lapā 2 lappuses) un veic 1.–8. uzdevumu!

1. uzdevums (1 punkts). Atzīmē ar , kuram lietišķo rakstu veidam atbilst izlasītie teksti!

Recenzija Sludinājums Anotācija Apraksts

2. uzdevums (2 punkti). Par kuriem darbiem skolēni vienojās veidot prezentāciju? Kāpēc visi trīs varēja piekrist šim variantam?

Grāmatas nosaukums	Filmas/izrādes nosaukums
Pamatojums.	

3. uzdevums (3 punkti). Aizpildi tabulu, ierakstot tos darbus, kuri izmantoti filmas vai izrādes veidošanā!

No.	Autors (vārds, uzvārds)	Žanrs	Grāmatas nosaukums	Filmas/teātra izrādes nosaukums
1.		romāns		
2.		romāns		
3.		stāsts		

4. uzdevums (3 punkti). Aizpildi tabulu, sagrupējot darbu varoņus pa vecumiem!

Bērns	Grāmatas nosaukums	Pusaudzis	Filmas nosaukums	Jaunietis	Grāmatas nosaukums

Aizpilda skolotājs:

1. _____

2.1. _____

2.2. _____

Kopā par 2. uzd.: _____

3.1. _____

3.2. _____

3.3. _____

Kopā par 3. uzd.: _____

4. _____

5. uzdevums (3 punkti). Salīdzini piedāvāto darbu varoņus!

Kas kopīgs „Baltās grāmatas” un „Lennebergas Emīla” galveno varoņu dzīvē?

5.1. _____

Kas kopīgs romāna „Alvas kļediens” un filmas „Mammu, es tevi mīlu” galveno varoņu dzīvē?

5.2. _____

Kas kopīgs prozas darbu „Bille” un „Alvas kļediens” galveno varoņu dzīvē?

5.3. _____

Kopā par
5. uzd.:**6. uzdevums (2 punkti). Kuriem darbiem un kāpēc tu liktu šādus apakšvirsrakstus?**

Apakšvirsraksts	Darba nosaukums	Pamatojums
Laimīgā bērnība		
Daba – mana sapņu pasaule		

6.1. _____

6.2. _____

Kopā par
6. uzd.:**7. uzdevums (2 punkti). Izskaidro tekstā pasvītrotos vārdu savienojumus!**

Dzelžaina nepieciešamība – _____

7.1. _____

Zaudētā paradīze – _____

7.2. _____

Kopā par
7. uzd.:**8. uzdevums (9 punkti). Kuru no piedāvātajām filmām vai teātra izrādēm tu ieteiktu noskatīties vienaudžiem? Kāpēc? Uzraksti viedokli (50–70 vārdi)!**

S. _____

St. _____

O., i. _____

Kopā par
8. uzd.:

Vārds, uzvārds _____

9. uzdevums (6 punkti). Izlasi un ar „X” atzīmē piemērus, kuros nav pareizrakstības kļūdu! Ja teikumā ir kļūda, izlabo to!

Nr.	Piemērs	Pareizi	Kļūdas labojums
0.	Brālim garšo biežpiens.	X	
00.	Mazais Andris skraida kā acspole.		atspole
1.	Debesis ir pilnas zvaigžņu rakstu – lūk, Lielie Greizie rati, nedaudz tālāk spulgo Polārzvaigzne.		
2.	Tumsā viss mežs izskatās it kā draudīgāks, noslēpumaināks.		
3.	Es dzirdu, ka tālumā sasaucas dzēvju pāris, bet tepat no lazdu krūma gaisā izlido sarkanrīklīte.		
4.	Kupli saaugušie avenāji ķeras drēbēs, un diez cik ātri uz priekšu netieku viss.		
5.	Ja dodieties uz mežu sēņot, esiet piesardzīgi!		
6.	Ar spēku es mēģinu izlauzties cauri brikšņiem, un viens aiz otra lūst sīkie zari.		

9.1. _____

9.2. _____

9.3. _____

9.4. _____

9.5. _____

9.6. _____

Kopā par 9. uzd.: _____

10. uzdevums (4 punkti). Izvēlies un ieraksti teikumos trūkstošos vārdus!

Zāļu dienas rītā _____ nebija, un kopā ar māsām devos uz pļavu.	rasa; rasas	10.1. _____
Brālēns Jēkabs augumā izrādījās lielāks _____ es.	kā; nekā	10.2. _____
Manu dāvāto vainagu viņš gan paņēma, bet galvā likt _____ negribēja.	ne par ko; neparko	10.3. _____
Pie ugunskura skanīgi dziedājām dziesmas gan latviešu, gan angļu un vācu _____.	valodā; valodās	10.4. _____

Kopā par 10. uzd.: _____

11. uzdevums (10 punkti). Saliec teikumus nepieciešamās pieturzīmes!

1. Filma „Mammu, es tevi mīlu” ir dinamisks attiecību thrilleris par to kā nenozīmīga piezīme skolā iesāk piedzīvojumiem bagātu nedēļu trīspadsmitgadnieka Raimonda dzīvē.
2. Festivālam „Lielais Kristaps” kurā kino darbus vērtēja starptautiska žūrija tika pieteiktas gandrīz 100 filmas no kurām 34 piedalījās konkursā.
3. Par to ka Latvijas kinorežisora Jāņa Norda jaunākā filma triumfējusi Losandželosas filmu festivālā liecina informācija festivāla mājaslapā.
4. Losandželosas filmu festivāls ir viens no lielākajiem ASV neatkarīgā kino notikumiem un J. Norda filma par galveno balvu cīnījās 12 filmu konkurencē.
5. Tapusi ar Nacionālā kino centra un Valsts Kultūrkapitāla fonda finansiālu atbalstu Jāņa Norda filma ieguva balvu kā labākā mākslas filma.
6. Aktrise Vita Vārpiņa atgriezusies no Berlīnes kinofestivāla par darbu ar filmas režisoru Jāni Nordu izsakās atzinīgi taču vienlaikus atzīst ka strādāt pie lomas šajā filmā nav bijis viegli.
7. Vita Vārpiņa galvenās lomas tēlotāja stāsta ka nekur pasaulē neko nedod par velti un ka mēs par daudz gaužamies.
8. Lai gan J. Norda darbs „Mammu, es tevi mīlu” Berlīnes kinofestivālā startēja bērniem un jauniešiem domāto filmu programmā tā ir ne mazāk interesanta arī pieaugušo auditorijai jo stāsts nav tikai par bērnu darbiem un nedarbiem bet par ģimeni un tās vērtību.
9. Ģimenei un tās atbalstam kā arī īstiem draugiem ir svarīga loma arī tajos gadījumos kad liela daļa laika tiek aizvadīta ārpus mājas.
10. Filmas vērtība ir tās neizskaistinātais un trāpīgais stāsts par to kā dzīvojam dinamiskais kadrējums un prasmīgā montāža.

(Pēc interneta materiāliem)

11.1. _____

11.2. _____

11.3. _____

11.4. _____

11.5. _____

11.6. _____

11.7. _____

11.8. _____

11.9. _____

11.10. _____

Kopā par
11. uzd.:

12. uzdevums (9 punkti). Veido teikumus, ievērojot uzdevuma nosacījumus!

Iesaisti saliktā sakārtotā teikumā prievārdu **dē!**

Iesaisti saliktā pakārtotā teikumā vārdu savienojumu **ik dienu!**

Uzraksti vienkāršu paplašinātu teikumu, iesaistot tajā darbības vārda formu **uzzīmējis** tā, lai veidojas divdabja teiciens!

12.1. _____

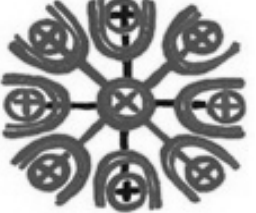
12.2. _____

12.3. _____

Kopā par
12. uzd.:

Vārds, uzvārds _____**13. uzdevums (6 punkti). Izlasi piedāvāto informāciju un uzraksti ielūgumu!**

Mikum un Mārtiņam patīk spēlēt teātri. Viņi abi iesaistījušies jauniešu teātra studijā „Jandāls”. Puiši vēlas uzaicināt klasesbiedreni Zani uz savas teātra studijas izrādi, kura notiks amatiereteātru skates laikā. Uzraksti viņu vārdā ielūgumu Zanei, izmantojot doto informāciju!

	AMATIERTĒĀTRU SKATE Zemīšu tautas namā 9. un 10. jūnijā
---	--

Nr.	IZRĀDES SĀKUMS	AUTORS, IZRĀDES NOSAUKUMS	KOLEKTĪVS
09.06.			
1.	10:00	Inese Zandere „ Skolas nieki ”	Jauniešu teātra studija „Justs”
2.	11:00	Ināra Šteinberga „ Kaķis un suns ”	Jauniešu teātra studija „Jampadracis”
3.	12:20	Pauls Putniņš „ Es savos zābakos ”	Amatiereteātris „Mēs”
4.	13:20	Nora Ikstena „ Ulubeles pasakas ”	Amatiereteātris „Daile”
5.	14:20	Māra Zālīte „ Eža kažociņš ”	Jauniešu teātra studija „Rīdziņa”
10.06.			
1.	9:00	Brāļi Grimmi „ Brēmenes muzikanti ”	Jauniešu teātra studija „Lai top!”
2.	10:00	Pauls Putniņš „ Es savos zābakos ”	Jauniešu teātra studija „Jandāls”
3.	11:00	Rainis „ Visi desmit ”	Amatiereteātris „Drāmieši”

<hr/> <hr/>	
-------------	--

N. _____

S. _____

P. _____

Kopā par
13. uzd.:

**Kopā par
1. daļu:**

Izlasi tekstus un veic 1.–8. uzdevumu!**Palīdzi izvēlēties prezentācijas materiālu!**

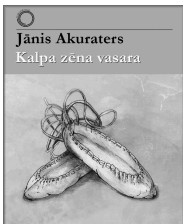
Elvis ir 15 gadus vecs zēns. Kopā ar klasesbiedriem Justu un Agnesi viņiem jāveido prezentācija par kāda rakstnieka bērnības atmiņu stāstu, kas attēlots gan grāmatā, gan kinofilmā vai teātra izrādē. Elvis vislabprātāk lasa mūsdienu literatūru, viņu interesē pilsētas bērnu un pusaudžu dzīve gan 20.–40. gados, gan padomju laikos Latvijā. Agnese savukārt lasa ievērojami mazāk, un viņai ļoti patīk skatīties teātra izrādes. Viņu uzrunā draudzības atainojums literatūrā, bet teātrī viņu vairāk saista mūsdienīgas izrādes. Justu visvairāk interesē sports, un viņam patīk lasīt grāmatas par nepareizajiem pusaudžiem, kuri spurojas pretim skolotājiem, iekārtai, sistēmai. Skolēni iepazīnās ar vairākiem darbiem.

 <p>Jānis Jaunsudrabiņš Baltā grāmata</p> <p>Vai gribi zināt, kā bērni Latvijā dzīvoja senāk? Par ko viņi domāja un sapņoja, kā rotaļājās, kādus darbus un nedarbus strādāja? Lasi tēlojumus „Baltajā grāmatā”! Tad kopā ar Janci varēsi izdzīvoties pa lauku sētu, mežu un pļavu. Tu uzzināsi par dzīvi agrākos laikos, iepazīsi tādas lietas, kuras mūsdienās redzamas tikai muzejā. Varēsi sastapt meža zvērus un mājas lopiņus, izjust dabas balsis, smaržas un īstu lasītprīku.</p>	 <p>Nacionālā teātra izrāde „Bille” <i>Autore:</i> Vizma Belševica <i>Režisors:</i> Valdis Lūriņš</p> <p>Latvijas laika Rīga nav tikai jūgendstila nami Rīgas centrā, Preses balles pie Benjamiņa kundzes vai labi paēduši un pārtikuši latvieši, kas kļuvuši par kungiem savā dzimtajā zemē. Vizmas Belševicas romāns „Bille” ir ievērojamās latviešu dzejnieces prozas darbs, un tajā ir citas Rīgas noskaņas – strādnieku dzīvoklis īres namā Grīziņkalnā, basas kājas, melna maize, trokšņaini kaimiņi, trūkums, <u>dzelžaina nepieciešamība</u> pēc tīrības un kārtības, bet pāri visam – sapnis par Latviju, lepnums par jauno valsti, ticība, ka savām rokām varēs izdarīt visu.</p>
 <p>Gundega Repše „Alvas klieziens”</p> <p>Dienasgrāmatas formā rakstītais romāns ir pirmais darbs ciklā „Smaigais metāls”. Tā centrā ir 20. gadsimta 70. gadu Rīgas pusaudža pasaule, kurā atspoguļojas sabiedrības sociālie un psiholoģiskie procesi. Elitāras skolas ikdiena, draudzības un vilšanās pārejas, protests pret padomju režīmu, apbrīnojot Tarkovski, un pasaules kultūru, klātesot Baham un Šekspīram, atklāj rakstnieces G. Repšes grāmatas varones pusaudžu gadu pārdzīvojumus.</p>	 <p><i>Filmas režisors:</i> Jānis Nords <i>Kino žanrs:</i> drāma</p> <p>„Mammu, es tevi mīlu” ir dinamisks attiecību trilleris par trīspadsmitgadīgu Rīgas skolnieku Raimonu un viņa māti. Kāda šķietami nenozīmīga piezīme skolā iesāk piedzīvojumiem bagātu nedēļu Raimonda dzīvē. Raimonds aizbēg no mājām, iekuļas apšaubāmā afērā, nonāk policijas redzeslokā un visbeidzot atrisina samilzušo konfliktu gan ar mammu, gan savu labāko draugu.</p>
 <p>Vizmas Belševicas „Bille” – viens no izcilākajiem 20. gadsimta 90. gadu latviešu prozas darbiem. „Bille” ir daļēji autobiogrāfisks darbs par mazo meiteni Billi, no kuras skatpunkta grāmatā atveidota pasaule. Darbība noris trīsdesmitajos gados, laikā, kas mūsdienās kārtējo reizi pārtapis <u>zaudētajā paradīzē</u>. Taču „Bille” nebūt nepieder salkani jūsmīgajām bērnības atmiņu grāmatām, ar kādām pārpiena latviešu literatūra. „Billē” netrūkst ne gaišuma, ne sirsnīgas ironijas, jo autorei piemīt reti sastopamā prasme arī pelēcību aprakstīt koši un iespaidīgi.</p>	

Dirty Deal Teatro izrāde skolēniem „**Baltā grāmata**” veidota pēc Jāņa Jaunsudrabiņa tāda paša nosaukuma darba motīviem un ir moderns stāsts par cilvēku vēlmi ticēt brīnumiem un uzdrošināšanos būt drosmīgam, lai spētu brīnumus un brīnīšanos pieredzēt. „Baltā grāmata” ir kopīgs ceļojums no mūsdienām uz 19. gadsimta laukiem. Tur ceļiniekus sagaida Jančuks, zinātkārs un aizrautīgs puika, ar kuru kopīgi atklāt un piedzīvot apkārt esošo pasauli. Lai gan ceļojums no-

tiek rakstnieka bērnišības – Jančuka pasaulē, tur pieredzētais bieži vien sasaucas ar notikumiem un sajūtām šodien. Izrāde tapusi *Dirty Deal Teatro* izrāžu ciklā „Līdz 18”. Tas apvieno izrādes bērniem un jauniešiem, kas tiecas uzdot jautājumus, atklāt vēl neatklāto un kļūt par kopīgu piedzīvojumu.

Jāņa Akuratera stāsts „**Kalpa zēna vasara**” ir rakstnieka atmiņas par vienu vasaru viņa jaunības gados. Strādājot kā kalpa zēns, Jānis pavada vasaru, veicot lauku darbus un sapņojot par laiku, kad smagie darbi būs aiz muguras. Ar šādu vī-

ziju prātā Jānis pacieš visus nogurdinošos pienākumus, bet tikai vēlāk saprot, ka šī vasara skaistajā Latvijas dabā kopā ar jaunajiem draugiem un pirmo mīlestību patiesībā bijis viņa jaunības ziedu laiks.

„**Smagais metāls**” ir izrāde pēc Gundegas Repšes romāna „Alvas klieziens” motīviem. Izrādes centrā ir meitene ar pusaudzei raksturīgajiem pārdzīvojumiem.

Tas ir darbs gan par draudzību, gan nodevību. Patstāvīgi domājoši pusaudži bija nevēlami padomju laikā. Šodien masu kultūra turpina manipulēt ar nenobriedušu apziņu.

Galvenajā lomā: Guna Zariņa

Lomās: Baiba Broka, Sandra Kļaviņa, Elita Kļaviņa, Inga Alsiņa-Lasmane, Jana Čivžele

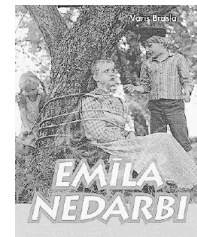

„**Cilvēka bērns**”

Žanrs: melodrāma

Režisors: Jānis Streičs

Romāna „Cilvēka bērns” autora Jāņa Klīdzēja bērnišības pasaule, stāsts par Latgales Pāvulānu ģimenes dzīvi, par tradīcijām un vērtībām, kas tiek nodotas no paaudzes uz paaudzi. Galvenais varonis Bonifācijs Pāvulāns, dzīvespriecīgais un zinātkārais Boņuks, kopš agras bērnišības mācās veidot attiecības ar ģimenes locekļiem un pārējiem cilvēkiem, ar Dievu un dabu. Filma ieved mūs Latgales sētā, rādot latgaļu zemnieku gudro dzīvesziņu, darbīgo ikdienu un mazās sirds auklēto pirmo mīlestību. Trimdas rakstnieka Jāņa Klīdzēja romāna ekranizācija ir īpašs vēltījums ne vien bērnišībai, bet arī no pārējās Latvijas kultūras savrup stāvošajai katoliskajai Latgalei. Šis izjustais slavenā režisora Jāņa Streiča darbs jau sen ieņem pelnītu vietu starp labākajām filmām, kas tapušas Latvijā.

Zviedru rakstnieces Astrīdas Lindgrēnes stāsts

„**Lennebergas Emīls**” pārtapis filmā, kuras galvenais varonis, protams, ir Emīls. Tas pats sešgadīgais Emīls, kuru viņa tēvs ir gatavs mainīt pret zemestrīci, lai mājās būtu kāds brītiņš miera.

Bet Emīls nav vainīgs – vienkārši viņš ir ļoti labsirdīgs un izpalīdzīgs, turklāt viņam vienmēr pietiek izdomas un arī enerģijas, lai labas idejas nononīktu nerealizētas. Un vienmēr jau atrodas kāds, kam vajadzīga palīdzīga roka vai padoms... Gan māšele Ida, gan kalpone Līna, gan tēvs, māte, gan vēl kādi kaimiņi. Līna par Emīla izdarībām gaužas, ka viņas acis kaut ko tādu nav pieredzējušas, bet filmā viss risinās jautri, gaiši, ticami, un ir arī mierinājums – no Emīla izaugs krietns un sabiedrībai noderīgs cilvēks – to apsola filma „Emīla nedarbi”.

Režisors: Varis Brasla

Žanrs: Piedzīvojumu filma, ģimenes komēdija

EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
 2016
 SKOLĒNA DARBA LAPA
2. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Rakstīšana

Izvēlies vienu no tematiem un uzraksti pārspriedumu (250–300 vārdus)!

- Mani vienaudži.
- Laime manā izpratnē.
- „Ko jaunībā neiemācīsies, vecumā nepratīsi.” (Latviešu sakāmvārds)

Uzmetums.

Tīrraksts.

EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
 2016
 DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA

VĒRTĒŠANA

LASĪŠANA un VALODAS SISTĒMAS IZPRATNE	Maksimālais punktu skaits – 56 punkti.
RAKSTĪŠANA Viedoklis (1. daļas 8. uzd.) – 9 punkti. (Skatīt tabulu „Viedokļa vērtēšanas kritēriji”.) Pārspriedums (2. daļa) – 25 punkti. (Skatīt tabulu „Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji”.)	Maksimālais punktu skaits – 34 punkti.
RUNĀŠANA Skatīt tabulu „Runātprasmes vērtēšanas kritēriji”.	Maksimālais punktu skaits – 20 punkti.

1. daļa. Lasīšana un valodas sistēmas izpratne

Uzd.	Kritēriji	Punkti
1.	Par pareizu atbildi – 1 p. (Anotācija)	1
2.	Par pareizi aizpildītu rindu (grāmata „Alvas kļiedziens” un izrāde „Smagais metāls”) – 1 p. Par atbilstošu pamatojumu – 1 p. (Pamatojumam jāatbilst uzdevuma nosacījumiem. Var būt arī nepilni teikumi.)	2
3.	Par katru pareizi aizpildītu rindu (autora vārds, uzvārds un darba nosaukumi (var būt bez pēdiņām)) – 1 p.	3
4.	Par 5 pareizām atbildēm (varoņa vārds un darba nosaukums) – 3 p. Par 4 pareizām atbildēm (varoņa vārds un darba nosaukums) – 2 p. Par 2–3 pareizām atbildēm (varoņa vārds un darba nosaukums) – 1 p. Par 1 pareizu atbildi (varoņa vārds un darba nosaukums) – 0 p.	3
5.	Par katru pareizu atbildi atbilstoši tekstam – 1 p.	3
6.	Par katru pareizi aizpildītu rindu (darba nosaukums un pamatojums) – 1 p.	2
7.	Par katru vārdu savienojuma skaidrojumu atbilstoši tekstam – 1 p.	2
8.	Skatīt „Viedokļa vērtēšanas kritēriji”.	9
9.	Par katru pareizu atbildi – 1 p.	6
10.	Par katru pareizu atbildi – 1 p.	4
11.	Par katru teikumu, kurā precīzi saliktas pieturzīmes, – 1 p.	10
12.	Par katru pareizi izveidotu teikumu pēc uzbūves – 1 p. Par katru teikumu, kurā pareizi iesaistīts vārdu savienojums vai konstrukcija, – 1 p. Par katru teikumu bez pareizrakstības kļūdām – 1 p.	3 3 3

13.	<p>(N.) Par ielūguma izvietojumu/noformējumu darba lapā – 1 p.</p> <p>(S.) Par ielūguma saturu –</p> <ul style="list-style-type: none"> • adresāts (Zane), • uzaicinājums (studijas nosaukums („Jandāls”) vai norāde, ka puisi tajā spēlē), izrādes nosaukums („Es savos zābakos”), laiks un vieta (10.06. plkst. 10.00, Zemīšu tautas nams)), • paraksts (Mikus un Mārtiņš) – 3 p. <p>Ja saturā pieļauta 1 kļūda – 2 p. Ja saturā pieļautas 2 kļūdas – 1 p. Ja saturā pieļautas 3 un vairāk kļūdu – 0 p.</p> <p>(P.) Par pareizrakstību – 2 p. Pieļautas 1–2 ortogrāfijas un/vai interpunkcijas, un/vai stila kļūdas – 1 p. Pieļautas 3 un vairāk kļūdu – 0 p.</p>	6
P. p.	<p>Skolēns saņem 5 papildu punktus, ja 1. daļā pirmos septiņus uzdevumus veicis bez pareizrakstības kļūdām.</p> <p style="text-align: right;">1 kļūda 2 kļūdas 3 kļūdas 4 kļūdas 5 un vairāk</p>	5 4 3 2 1 0

Viedokļa vērtēšanas kritēriji (9 punkti)

Kritēriji Punkti	Saturs	Stils	Ortogrāfijas kļūdas un interpunkcijas kļūdas
3	Saturs atbilst tematam. Domas izteiktas plānveidīgi un loģiski, tās ir pamatotas.	Dažādas un stilistiski iederīgas teikumu konstrukcijas. Viegli uztverams teksts. Pieļaujama viena neprecizitāte vārdu izvēlē.	0
2	Saturs atbilst tematam. Izteiktās domas pamatotas, bet atkārtojas.	Vienveidīgi teikumi. Viena kļūda teksta uzbūvē vai divas stila kļūdas.	1–2
1	Izteikts pretrunīgs viedoklis. Domas nepamatotas vai haotiskas.	Trīs vai četras stila kļūdas.	3–4
0	Darbs neatbilst tematam. Tekstā paustā doma nav uztverama.	Piecas un vairāk stila kļūdu.	5 un vairāk

Vērtējamās stila kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķērsuma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski nelogisks teikums;
- nelogiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.

Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji (25 punkti)

Kritēriji Punkti	Saturs	Teksta uzbūve (plānojums)	Valoda (pieļaujama kļūdu skaits)		
			stils	ortogrāfija interpunkcija	
5	Saturs pilnībā atbilst tematam. Patstāvīgi un argumentēti spriedumi. Atklāta rakstītāja personiskā attieksme, atziņas, vērtējums.	Loģiski izkārtotas daļas. Ievērots dalījums rindkopās, tās saturiski saistītas.	1	0	1
4	Saturs atbilst tematam. Patstāvīgi spriedumi, atziņas, vērtējums, bet nav pietiekamas argumentācijas.	Loģiski izkārtotas daļas. Ievērots dalījums rindkopās, vietām nav saistījuma starp tām.	2–3	1	2
3	Dalēji atklāts temats. Temata paplašinājums vai sašaurinājums. Neveikli, trafareti spriedumi.	Nesamērīgs daļu apjoms. Dalēji ievērots dalījums rindkopās. Vietām trūkst saistījuma starp tām.	4–5	2	3
2	Temata virspusēja izpratne. Novirze no temata. Izteiktās domas frāzainas, nav argumentētas.	Nesamērīgs daļu apjoms. Nav saistījuma starp daļām. Nav dalījuma rindkopās.	6–8	3	4–5
1	Ir vēstījums vai apraksts bez pārsprieduma elementiem. Temata vulgarizācija. Nepamatoti emocionāls stāstījums. Pārsprieduma vietā uzrakstīts jaunrades darbs.	Darbs nav plānveidīgs. Trūkst nobeiguma vai ievada.	9–11	4	6–7
0	Saturs neatbilst tematam.	Domas izteiktas haotiski. Tekstā paustā doma nav uztverama.	12	5	6

Ja darba apjoms ir mazāks par 150 vārdiem, pareizrakstības un stila kļūdas vērtē pēc šīs tabulas:

Vērtējamās stila kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķiruma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski neloģisks teikums;
- neloģiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.

Punkti	Valoda (pieļaujama kļūdu skaits)		
	stils	ortogrāfija interpunkcija	
3	1	0	1
2	2–3	1	2
1	4–5	2	3
0	6...	3...	4...

Runāprasmes vērtēšanas kritēriji (20 punkti)

Punkti	Saturs	Runas uzbūve	Vārdu krājums un stils	Izteikšanās veids*	Saziņa
4	Formulē tematu. Runa atbilst tematam. Pamato temata izvēli, pierādot tā nozīmīgumu sev vai sabiedrībai. Saturīgs (vērtīgs, bagāts) stāstījums, izmanto personisko pieredzi. Informāciju sniedz, atklājot un pamatojot būtisko.	Skaidra un precīzi veidota runa (ievads, iztirzājums, nobeigums). Informāciju un uzskatus izklāsta secīgi, ievēro saistījumu starp daļām. Ievēro runas ilgumu.	Plašs vārdu krājums, daudzveidīga teikumu uzbūve. Ievēro valodas kultūras normas. Lieto tēmai un situācijai atbilstošu stilu. Iespējamās dažādas pārteikšanās.	Skaidra vārdu izruna. Piemērrots runas ātrums. Maina balss intonācijas, lai uzsvērtu teiktā jēgu.	Izsaka savu viedokli par dzirdēto. Prot iesākt, virzīt un pabeigt saziņu. Lai atjaunotu sarunu, izmanto daudzveidīgus jautājumus. Atbild precīzi un pamatoti. Prasmīgi izmanto acu kontaktu, žestus, grimases.
3	Runa atbilst tematam. Cenšas pamatot temata izvēli, pierādot tā nozīmīgumu sev vai sabiedrībai. Saturīgs stāstījums, izmanto personisko pieredzi.	Trūkst viena no plāna elementiem (ievada, nobeiguma). Informāciju un uzskatus izklāsta secīgi. Ievēro runas ilgumu.	Vārdu krājums atbilstošs, lai atklātu tematu, teikumu uzbūve piemērota satura atklāšanai. Lieto tēmai un situācijai atbilstošu stilu. Iespējamās dažādas valodas kļūdas.	Runā lielākoties skaidri un sadzirdami. Cenšas izmantot intonācijas un atbilstoši mērķim pielāgot runas tempu.	Cenšas izteikt viedokli par dzirdēto. Jautā, lai virzītu vai atjaunotu sarunu. Atbild precīzi, pamatoti. Prasmīgi izmanto acu kontaktu, žestus, grimases.
2	Runa atbilst tematam. Nepietiekami atklāta personiskā attieksme.	Nav ievada un nobeiguma. Mēģina informāciju un uzskatus izklāstīt secīgi. Ievēro runas ilgumu.	Vārdu krājums ierobežots. Vienkāršotas uzbūves teikumi. Lieto situācijai neatbilstošu valodas stilu. Pārsvārā ievēro valodas kultūras normas.	Vāji vai pārspīlēti izmanto balss intonācijas. Monotona runa, nepamatotas pauzes.	Ir tikai jautājumi un atbildes. Nenoturīgs kontakts ar sarunas biedru. Pārsvārā atbild, pamatojot savu viedokli. Pārtrauc sarunas biedru.
1	Temata paplašinājums vai sašaurinājums. Izklāsta faktus, idejas, bet nav pārliecināts par sacīto. Satura izklāsta izmanto vienvērtīgas frāzes.	Juceklīgi uzskaita faktus, idejas. Neievēro runas ilgumu.	Pārsvārā neilgiski vai nepabeigti teikumi. Maz ievēro valodas kultūras normas.	Iestudēta runa. Daļēji sadzirdama un saprotama runa.	Jautājumi neatspoguļo izpratni par dzirdēto. Nepamato savu viedokli. Atbild nepilnos teikumos. Pārspīlēti vai teatrāli žesti un grimases. Kontakts ar sarunas biedru parādās tikai jautājumu daļā.
0	Runa neatbilst tematam, vai skolēns neveido stāstījumu.	Spēj pateikt dažus atsevišķus teikumus vai vārdu savienojumus.	Domas nespēj formulēt teikumus.	Neskaidra un nesadzirdama runa.	Nav kontakta ar sarunas biedru. Skolēns neveido sarunu.

* Runas defektus neņem vērā.